

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY JASIEŃC**

z dnia 2025 r.

w sprawie stanowiska dotyczącego zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) uchwala się, co następuje:

§ 1. Rada Gminy Jasieniec wyraża stanowisko w sprawie zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domu pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat, którego treść zawarto w uzasadnieniu do niniejszej uchwały.

§ 2. Stanowisko, o którym mowa w § 1, kieruje się do:

1. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Prezesa Rady Ministrów,
3. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
4. Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
5. Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
6. Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej,
7. Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego,
8. Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej,
9. Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego,
10. Samorządów gminnych z terenu województwa mazowieckiego,
11. Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
12. Unii Miasteczek Polskich,
13. Związku Miast Polskich.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Gminy Jasieniec.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.), obowiązek ponoszenia opłaty za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej spoczywa w pierwszej kolejności na samym mieszkańcu, a w przypadku osoby małoletniej - na jej przedstawicielu ustawowym, który wnosi opłatę z dochodów dziecka. Jeżeli mieszkaniiec nie pokrywa pełnych kosztów pobytu, obowiązek ten przechodzi na członków jego najbliższej rodziny, tj. na małżonka, a następnie na zstępnych przed wstępnymi. W dalszej kolejności zobowiązaną do pokrycia pozostałej części kosztów jest gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Zarówno osoby bliskie, jak i gmina nie są jednak zobowiązane do wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniiec ponosi pełną odpłatność.

Wysokość opłaty wnoszonej przez mieszkańca nie może przekroczyć 70 procent jego miesięcznego dochodu. W przypadku małoletniego mieszkańca opłata wnoszona przez przedstawiciela ustawowego z dochodów dziecka również nie może przekraczać tej granicy. Małżonek, zstępni lub wstępni mogą być zobowiązani do współfinansowania pobytu na podstawie pisemnej umowy zawartej z organem gminy. Wysokość opłaty zależy od sytuacji dochodowej: osoba samotnie gospodarująca musi zachować po opłacie minimum 300 procent kryterium dochodowego, a w przypadku osoby w rodzinie - dochód na osobę nie może spaść poniżej tej samej granicy. Gmina dopłaca różnicę pomiędzy średnim miesięcznym kosztem pobytu a sumą opłat wniesionych przez osoby zobowiązane.

Dodatkowo, w szczególnych przypadkach, opłaty mogą być wnoszone również przez inne osoby, jeżeli wynika to z decyzji administracyjnej lub zawartej umowy.

W przypadku niewywiązywania się osób zobowiązanych z obowiązku opłaty - ustalonego w decyzji administracyjnej lub w umowie - opłaty te zastępczo pokrywa gmina, z której osoba została skierowana do DPS. Wydatki te, zgodnie z przepisami, podlegają ściągnięciu w trybie egzekucji administracyjnej. Jednocześnie, w oparciu o art. 96 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, obowiązek zwrotu poniesionych przez gminę wydatków spoczywa na osobie i rodzinie korzystającej ze świadczeń, spadkobiercy – z masy spadkowej, a także na małżonku, zstępnych przed wstępnymi, ale tylko wtedy, gdy zwrot nie nastąpił w pierwszych dwóch przypadkach.

Jednakże przepis ten nie upoważnia gminy do dochodzenia zwrotu wydatków, jakie poniosła w sytuacji, gdy mieszkaniiec domu pomocy społecznej - mimo wpłaty ustawowych 70% dochodu – nie pokrywał pełnego kosztu miesięcznego pobytu. Gmina nie może więc wystąpić o zwrot różnicy między średnim kosztem utrzymania a rzeczywiście wniesioną opłatą przez mieszkańca.

Rada Gminy Jasieniec uważa, że powyższa kwestia wymaga pilnego uregulowania. W praktyce często dochodzi do sytuacji, w których osoba kierowana do domu pomocy społecznej posiada niski dochód i sumiennie wnosi 70% swojego dochodu, a pozostałą - często znaczną – część dopłaca gmina. Obciążenie to w skali roku, a tym bardziej w perspektywie wieloletniego pobytu mieszkańca w DPS, stanowi istotny wydatek z budżetu gminy. Dodatkowo często okazuje się, że mieszkaniiec DPS był właścicielem majątku, np. gospodarstwa rolnego, który - zgodnie z obowiązującym prawem - po jego śmierci

przechodzi na spadkobierców nieuczestniczących w kosztach utrzymania, ani przed, ani po śmierci podopiecznego.

Mając powyższe na uwadze, Rada Gminy Jasieniec apeluje o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do zmiany przepisów prawa, w szczególności poprzez umożliwienie dochodzenia przez gminy zapłaconej różnicy pomiędzy średnim kosztem utrzymania mieszkańca a jego faktyczną opłatą - z masy spadkowej mieszkańca DPS, niezależnie od tego, czy wywiązywał się on z obowiązku przekazywania 70% dochodu. Proponowana zmiana służyłaby ochronie interesów finansowych gmin i byłaby przejawem sprawiedliwego podejścia do wspólnot samorządowych, które od lat ponoszą znaczne koszty w imieniu osób pozostawiających po sobie majątek dziedziczony przez rodzinę, nieuczestniczącą w finansowaniu opieki. Rada Gminy Jasieniec solidaryzuje się z innymi gminami, które doświadczają trudności i które również podejmują działania w kierunku zmiany przepisów. Skala problemu pokazuje, że nie są to jednostkowe przypadki, ale powszechny i narastający problem, wymagający pilnych rozwiązań na poziomie ustawowym.